

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES	1
3. DOEL EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Doel en achtergrond van de voorgenomen activiteit	2
3.2 Besluitvorming	2
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN.....	3
4.1 Alternatieven en varianten	5
4.2 Nulalternatief/referentiesituatie	5
4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief.....	5
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN.....	6
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	7
7. LEEMTEN IN INFORMATIE	8
8. EVALUATIEPROGRAMMA	8
9. VORM EN PRESENTATIE	9
10. SAMENVATTING VAN HET MER.....	9

1. INLEIDING

Multi Veste 102 BV uit Gouda heeft het voornemen om een Factory Outlet Centre te ontwikkelen in het gebied Grasbroek dat ligt in het centrum van Heerlen. In dit gebied zullen door andere initiatiefnemers tevens een megabioscoop, winkel- en horecavoorzieningen kantoren, hotels en woningen worden gerealiseerd.

Bij brief van 19 april 2000 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

Er zijn geen inspraakreacties op de startnotitie ontvangen.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie adviseert in het MER met name in te gaan op:

- de functionele/ruimtelijke samenhang en afstemming tussen het FOC en de overige onderdelen van het plan Stadspark Oranje Nassau;
- de autonome ontwikkeling van het studie gebied (met name de voorgenoemen aanpassingen van de wegenstructuur);
- de ontsluiting van het plangebied, de verkeersafwikkeling, de bepaling van de omvang van de parkeervoorzieningen, het parkeermanagement en de mogelijkheden om het gebruik van het openbaar vervoer te maximaliseren;
- de cumulatie van effecten van de verschillende onderdelen van het plan;
- de wijze waarop parkeer- verkeers- en geluidsoverlast wordt voorkomen.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

3. DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

3.1 Doel en achtergrond van de voorgenomen activiteit

De aanleiding en de ontwikkelingen die tot het initiatief hebben geleid moeten in het MER worden beschreven. Geef daarbij aan:

- hoe groot het verzorgingsgebied is van het FOC;
- in hoeverre ervaringen met FOC's in Europa vergelijkbaar zijn met de Nederlandse/Limburgse situatie;
- in hoeverre het voornemen voor het FOC past binnen het nationaal, provinciaal en gemeentelijke (ruimtelijk) beleid ten aanzien van grootschalige /perifere detailhandelsvestigingen.

Geef een concrete en duidelijke omschrijving van het doel. Het doel moet zodanig worden beschreven, dat het kan dienen voor de afbakening van te beschrijven alternatieven. Ten aanzien van de belangrijkste milieuaspecten, respectievelijk verkeers- en vervoersaspecten, dient het MER in te gaan op de doelstellingen die de initiatiefnemers zichzelf stellen om de milieubelasting zoveel mogelijk te beperken.

De Commissie adviseert in het MER aan te geven waarom voor de locatie Grasbroek is gekozen en andere locaties in Heerlen niet aan de orde zijn. Geef hierbij ook aan of en zo ja welke milieuoverwegingen bij de locatiekeuze een rol hebben gespeeld.

De Commissie adviseert in het MER helder aan te geven in welke mate de realisatie van het FOC afhankelijk is van de realisatie van de overige onderdelen van het plan Stadspark Oranje Nassau.

3.2 Besluitvorming

Kort moet worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) gelden bij dit voornemen. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, (ontwerp-)plannen (bijvoorbeeld het streekplan) en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd. Aangegeven moet worden of er in (de omgeving van) het studiegebied gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen.

Tevens moet beschreven worden welke maatstaven voor de afweging van alternatieven⁴ (bijvoorbeeld grens- en streefwaarden) aan het milieubeleid worden ontleend.

Het MER dient aan te geven dat het wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over het bestemmingsplan door de gemeenteraad van Heerlen. Beschrijf volgens welke procedure en welk tijdpad het besluit omtrent de wijziging van het bestemmingsplan genomen wordt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Tot slot moeten de besluiten worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren. Ga hierbij ook in op eventuele privaat/ publiekrechtelijke overeenkomsten die zowel van de zijde van de overheden als van de initiatiefnemers aangegaan zijn of dienen te worden.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

Algemeen

De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. De omschrijving van de voorgenomen activiteit omvat het ontwerp, de bouw, het beheer en het gebruik van het FOC. Gezien de aard van het voornemen zijn de verkeers- en vervoersaspecten van overheersend belang.

De Commissie adviseert in het MER duidelijk aan te geven op welke wijze de voorgenomen activiteit ruimtelijk/functioneel wordt afgestemd op de overige onderdelen van het plan Stadspark Oranje Nassau. De Commissie adviseert de ligging van het FOC ten opzichte van de overige activiteiten helder te motiveren.

Duurzaamheid

- Ga met betrekking tot het ontwerp en de bouw in op de mogelijkheden voor duurzaam bouwen, intensief of meervoudig ruimtegebruik, inzet van duurzame energie en samenwerking op het gebied van energie-, afval- en vervoersmanagement;
- Beschrijf in het MER tevens de maatregelen ter bevordering van de sociale veiligheid rondom het FOC (looproutes, parkeerplaatsen, haltes voor openbaar vervoer, fietsroutes en stallingen).

⁴ Zie ook hoofdstuk 4 van dit advies.

Bezoekersaantallen

- Geef voor het FOC en de overige activiteiten in het plangebied een overzicht van het aantal bezoekers per representatief moment over de dagdelen, op piekuren.
- Onderbouw de geprognoseerde bezoekersaantallen. Houd hierbij rekening met ervaringen in andere steden in binnen- en buitenland, maar ook met de omvang van het lokale verzorgingsgebied.

Verkeer en vervoer

Het MER dient inzicht te geven in:

- de modal split verhouding tussen auto, openbaar vervoer en fiets;
- het aantal bezoekers per vorm van vervoer;
- de ontsluitingen van het terrein voor autoverkeer en andere modaliteiten;
- de regionale ontsluiting; via welke routes kan het FOC vanuit de regio worden bereikt en welk verkeersaanbod is op deze routes te verwachten;
- het totale verkeersaanbod, dus inclusief het nu reeds optredende verkeersaanbod op de representatieve wegvakken op representatieve tijdstippen⁵;
- de (rest)capaciteit van de ontsluitende wegen en kruispunten;
- de maatregelen die zullen worden getroffen indien de (rest)capaciteit onvoldoende is om het totale verkeersaanbod te kunnen verwerken;
- omvang van de parkeerbehoefte en de wijze waarop in de parkeerbehoefte wordt voorzien, zowel op een gemiddelde werkdag, koopavond, vrijdag, zaterdag en zondag als ook op piekdagen. Geef ook aan hoe aan de totale parkeervraag tijdens piekbelastingen voldaan kan worden en hoe parkeeroverlast wordt voorkomen;
- de fasering van de realisatie van de voorzieningen (ruimtelijk en in de tijd);
- de ligging en de bereikbaarheid van de parkeerplaatsen;
- de wijze waarop technisch en organisatorisch invulling wordt gegeven aan het parkeermanagement;
- de voorzieningen voor openbaar vervoer (trein, light rail, stads- en streekbussen, pendelbussen, trein, taxi);
- de mogelijkheden van vervoer na de laatste vertrektijden van het openbaar vervoer;
- fietsroutes en fietsvoorzieningen (aantal en ligging van de stallingvoorzieningen).

In de startnotitie is aangegeven dat voor de verkeersprognoses gebruik zal worden gemaakt van het Nieuw Regionaal Model Zuid-Limburg. De Commissie beveelt aan een meer gedetailleerde en op het probleem toegespitste rekenmethode te hanteren. Daarbij dient te worden aangetoond welke periode van de dag en welke dag van de week maatgevend is voor de verkeersbelasting. In het MER moet worden aangegeven welke onzekerheidsmarges bij de beoordeling van de uitkomsten in acht moeten worden genomen, met name op wegvakken en kruispunten waar de intensiteiten de beschikbare capaciteiten benaderen of overschrijden.

De Commissie is van mening dat het rapport *Centrumplan Heerlen-Noord, Verkeerskundige* een goede basis biedt voor het MER. De Commissie is wel van mening dat in het MER ook aangegeven moet worden hoe realistisch de

⁵ Het gaat daarbij in ieder geval om tijdstippen waarop de in- of uitstroom van bezoekers samenvalt met spitsuren of koopavonden.

realisatie van de diverse nieuwe wegen is, hoe de fasering van de plan- en besluitvorming eruit ziet en wat de consequenties hiervan zijn voor de voorgenomen activiteit. Daarnaast is de Commissie van mening dat in het MER aangegeven moet worden, welke uitgangspunten in de modellen zijn gehanteerd (welke zonering, hoe fijn is die zonering, veronderstelde inwonersaantallen en arbeidsplaatsen, etc.).

4.1 Alternatieven en varianten

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

Om de alternatieven te kunnen vergelijken moeten de milieugevolgen van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven. De milieueffecten van de voorgenomen activiteit dienen beschreven te worden voor meerdere scenario's, zoals in de startnotitie aangegeven

Naar mening van de Commissie bestaan er geen onderscheidende inrichtingsalternatieven. Wel dient in het MER te worden onderzocht of voor de volgende elementen zinvolle varianten kunnen worden onderscheiden:

- ontsluitingsstructuur, parkeervoorzieningen, parkeerbeleid, aanvangstijden voorstellingen e.d.;
- stimulering van gebruik van openbaar vervoer en fiets;
- intensief ruimtegebruik/ duurzaam bouwen.

De meest milieuvriendelijke varianten kunnen worden gecombineerd tot het meest milieuvriendelijke alternatief (zie paragraaf 4.3).

4.2 Nulalternatief/referentiesituatie

De Commissie is van mening dat er geen reëel nulalternatief is. In het MER dient de bestaande toestand inclusief de autonome ontwikkeling als referentie te worden beschreven.

4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief moet:

- realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer en binnen diens competentie liggen;
- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu.

Het meest milieuvriendelijke alternatief kan worden samengesteld uit de eerdergenoemde varianten, eventueel met mitigerende maatregelen.

5. **BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN**

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."

Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling

In het MER dient de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, te worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat het FOC wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten.

Onzekerheid ten aanzien van de realisatie van bepaalde ingrijpende activiteiten (zoals bijvoorbeeld de realisatie van de megabioscoop, of de realisatie van verkeersinfrastructuur) dient hanteerbaar te worden gemaakt door de toepassing van scenario's.

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden, twee schaalniveaus; een regionale schaal (het verzorgingsgebied van het FOC) en een lokale schaal (de directe omgeving van het FOC). Bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de ontwikkelingen daarvan moet in het MER met name aandacht worden besteed aan de volgende verkeersgerelateerde aspecten:

- luchtkwaliteit: bepaal de achtergrondniveaus luchtverontreiniging op leefniveau. Voor verschillende plaatsen gelden specifieke parameters: CO en NO_x, fijn stof voor de aan- en afvoerwegen en benzeen voor de (overdekte) parkeergelegenheden;
- geluid: bepaal het wegverkeerslawaai op de relevante wegvakken in de bestaande en de toekomstige situatie en de geluidsniveaus bij relevante geluidsgevoelige bestemmingen (per relevante periode).

Gevolgen voor het milieu

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- in het MER dient in ieder geval een worstcase scenario onderzocht te worden waarbij wordt uitgegaan van piekbezetting van de verschillende activiteiten in het Stadspark Oranje Nassau;
- naast negatieve effecten moet ook aan positieve effecten aandacht worden besteed, zoals bijvoorbeeld verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de stationsomgeving, etc;
- expliciet dient te worden ingegaan op cumulatie van effecten als gevolg van samenloop van bezoek aan de verschillende activiteiten in het plangebied;
- behalve directe effecten moeten ook afgeleide effecten worden beschreven zoals de toenemende verkeersonveiligheid door de toename van verkeer;

- bij onzekerheden over het wel of niet optreden van effecten moet een betrouwbaarheidsanalyse worden uitgevoerd;
- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens moeten worden vermeld;
- de manier waarop de gevolgen voor het milieu zijn bepaald, dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- bij de beschrijving dienen de gevolgen van de aanlegfase en de gebruiksfase te worden betrokken;
- minder gangbare voorspellingsmethoden moeten worden gemotiveerd.

Bepaal op welke wegvakken een toename van het verkeer van meer dan 20% valt te verwachten ten opzichte van enerzijds de huidige situatie en anderzijds de autonome ontwikkeling, niet alleen op werkdagen, maar ook in de avonden en zaterdagen en zondagen. Effecten die optreden door de toename van het wegverkeer behoeven alleen beschreven te worden voor deze wegvakken.

Ten behoeve van de beoordeling van de geluidsaspecten dienen in het MER de volgende gegevens opgenomen te worden:

- de bij bestaande en geprojecteerde geluidsgevoelige bestemmingen te verwachten equivalente geluidsniveaus ten gevolge van verkeer van en naar het FOC;
- gedurende welke tijd en periode (dag, avond, nacht, werkdagen, zaterdag, zondag) er sprake zal zijn van toename en hoeveel mensen er hinder zullen ondervinden.

In het MER dient de luchtkwaliteit langs de belangrijkste aan- en toevoerwegen nabij het plangebied te worden beschreven aan de hand van de concentraties NO_x en CO. Bij de beschrijving dient rekening te worden gehouden met spitsuren en perioden direct voor en na de aanvang, respectievelijk afloop van de voorstellingen. Ga ook in op de effecten ten gevolge van parkeren in de parkeergarages en in de directe omgeving aan de hand van de concentraties benzeen.

Besteed in het MER aandacht aan:

- de positieve en negatieve gevolgen voor de sociale veiligheid;
- de verkeersveiligheid op de wegen en kruispunten in de omgeving.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie(s) worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantita-

tieve informatie plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, beveelt de Commissie aan een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in de verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De gemeente Heerlen moet bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat de initiatiefnemers in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in informatie en het te verrichten evaluatieonderzoek.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het meest milieuvriendelijke alternatief
- belangrijke leemten in kennis.